

Kort verslag Statencommissie Boarger en Mienskip, 4 maart 2009

Adviserende commissie

3. Notitie Taakbewust toekomstbestendig – versterking van de kwaliteit van het Friese lokaal bestuur in perspectief

Status notitie

Gedeputeerde Galema geeft voorafgaand aan de behandeling van de notitie aan dat de voorliggende notitie moet worden gezien als een discussiestuk. Op verzoek van Provinciale Staten heeft het college van Gedeputeerde Staten deze notitie gemaakt om duidelijkheid te geven over de visie van GS op de provinciale rol in de versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur in Fryslân. De notitie dient daarnaast een kader te bieden aan gemeenten. Op grond van de nu te voeren discussie zou de notitie evenwel kunnen worden aangepast.

Bij brief van 27 februari 2009 heeft de Vereniging van Friese gemeenten gevraagd de behandeling van de notitie een maand op te schorten, zodat gemeenten meer tijd hebben om op de notitie te reageren. De voorzitter legt dit verzoek voor aan de commissie. Vanuit de commissie wordt aangegeven dat men graag een verkennende discussie met de gedeputeerde wil voeren op basis van de voorliggende notitie. De discussie kan aanleiding geven om de notitie verder aan te passen. Er vindt nog geen besluitvorming plaats. Voor gemeenten blijft er dus nog voldoende tijd over om te reageren. De commissie besluit daarom de notitie nu te bespreken.

Inspraakreacties

Er zijn drie insprekers. De vice-voorzitter van de gemeenteraad Skarsterlân, dhr. De Vries, vraagt aandacht voor de positie van zijn gemeente. In de voorliggende notitie wordt Skarsterlân naar de mening van de raad teveel druk opgelegd om te fuseren met de gemeente Heerenveen. Het adagium 'van onderop' lijkt te worden losgelaten.

De heer Ter Keurs, burgemeester van de gemeente Leeuwarderadeel, spreekt in namens het samenwerkingsverband Middelseegemeenten. Hij ziet de huidige samenwerking en de voorgenomen intensivering daarvan als een forse versterking van de bestuurskracht van de vier betrokken gemeenten. Uit de notitie 'Taakbewust toekomstbestendig' leidt hij af dat GS dit samenwerkingsverband niet duurzaam vinden. Hij betreurt dit en vraagt vast te houden aan de lijn om de gemeenten de ruimte te geven om te komen met initiatieven.

Naar aanleiding van een vraag vanuit de commissie naar de verhouding tussen het samenwerkingsverband dat de gemeente Leeuwarderadeel heeft binnen het Stadsgewest Leeuwarden en de samenwerking in Middelseeverband zegt de heer Ter Keurs toe daar schriftelijk op te zullen reageren.

Mevrouw Liemburg, burgemeester van de gemeente Littenseradiel vraagt om een duidelijke provinciale visie op de bestuurskrachtversterking. De provincie dient aandacht te hebben voor de positie van gemeenten wier buurgemeenten fuseren. Zij wijst er op dat herindeling een ingewikkeld proces is waarbij zo nu en dan provinciaal ingrijpen nodig kan zijn, om te voorkomen dat het een chaos wordt. Er moeten dan wel heldere en eenduidige criteria worden gehanteerd bij het beoordelen van herindelingsadviezen.

Weergave van de discussie in de commissie

Een meerderheid van de fracties noemt de criteria waaraan GS een herindelingsadvies toetsen te abstract. Bovendien staan de criteria verdeeld over de notitie, waardoor het totale beoordelingskader lastig te vinden is. Op deze punten zou de notitie moeten worden aangescherpt.

Verschillende fracties noemen de ontwikkelingen rondom de herindeling van de gemeenten in de Zuidwesthoek. De gedeputeerde geeft aan dat de schaalgrootte van deze nieuw te vormen gemeente niet de standaard wordt. De gedeputeerde benadrukt dat deze herindeling een initiatief van onderop is, waarbij naar zijn mening de burgers voldoende gelegenheid hebben gekregen om hun mening kenbaar te maken. Hij erkent dat deze herindeling gevolgen heeft voor de omliggende gemeenten. De provincie heeft hier ook oog voor.

Omstreeks 18 april a.s. zal het college, conform de wettelijke procedure, om een zienswijze worden gevraagd op het herindelingsadvies voor de nieuwe te vormen gemeente in de Zuidwesthoek. Bij het opstellen van de zienswijze zullen GS nadrukkelijk vragen hoe de nieuwe gemeente denkt om te gaan met burgerparticipatie en de positie van de verschillende kernen in de gemeente. Ondanks dat het geven van een zienswijze de bevoegdheid van GS is, herhaalt de gedeputeerde de eerdere gedane toezegging dat Provinciale Staten betrokken worden bij het opstellen van zo'n zienswijze. Concreet zal de gebeuren bij de zienswijze op de herindeling in de Zuidwesthoek.

Een aantal statenleden heeft gevraagd naar de gevolgen van de positie van de provincie bij herindelingen waarbij een paar grote gemeenten in de provincie ontstaan. Er wordt gewezen op geluiden dat er dan ook een provinciale herindeling zou volgen. De gedeputeerde antwoordt dat hij het debat over de positie van de provincie niet uit de weg gaat. Gemeentelijke herindelingen kunnen gevolgen hebben voor de positie van de provincie, maar op dit moment is hij van mening dat de provincie Fryslân nog voldoende bestaansrecht heeft in haar huidige omvang.

Op een opmerking uit de commissie dat het college lijkt te koersen op gemeentelijke herindeling zonder te kijken naar alternatieven antwoordt de gedeputeerde dat dat beeld niet juist is. GS willen wel degelijk alternatieven voor herindeling, bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden, de ruimte geven. De provincie is begonnen met gesprekken met gemeenten om het verschil in snelheid weg te halen. Sommige gemeenten zijn al heel ver, terwijl andere gemeenten nog aan het beginstadium staan. De provincie treedt in deze gesprekken op als regisseur.

Toezeggingen en vervolg

Gedeputeerde Galema zegt toe de notitie 'Taakbewust toekomstbestendig' aan te zullen scherpen voor wat betreft de rol van de provincie en de criteria die worden gehanteerd bij de beoordeling van herindelingsadviezen.

Verder zegt de gedeputeerde toe formele zienswijzen, die GS indienen op grond van de Wet arhi, te zullen bespreken met Provinciale Staten.

In reactie op de brief van de Vereniging van Friese gemeenten van 27 februari 2009 geeft de voorzitter, gehoord hebbende de vergadering, aan dat gemeenten binnen 4 weken kunnen reageren op de notitie 'Taakbewust toekomstbestendig'.

Overige agendapunten

Voor de behandeling van het statenvoorstel 'Ontwikkeling van de Bestuurlijke Planning en Control' wordt een extra vergadering van de commissie B&M ingepland op 11 maart.

Besloten wordt dat de notitie 'Provinciaal Normenkader Rechtmatigheid' niet meer in een commissie- of PS-vergadering wordt besproken. Statenleden kunnen schriftelijk, via de griffie, hun opmerkingen indienen.